

Vragenboekje

Voor dit examen zijn maximaal 69 punten te behalen; het examen bestaat uit 33 vragen. Voor elk vraagnummer is aangegeven hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Bij dit examen hoort een boekje met informatie inclusief een formuleblad. Voor de uitwerking van de vragen 5 en 12 is een uitwerkbijlage toegevoegd.

Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Opgave 1

Albert Heijn komt met ‘eigen’ prepaidkaart

Van onze redactie economie

AMSTERDAM - Albert Heijn gaat onder eigen naam mobiele telefonie aanbieden voor een prijs die onder de algemene marktprijs ligt. Vanaf volgende week kan de klant van de supermarkt op zijn display ‘AH Mobiel’ zien verschijnen, als hij een prepaidkaart koopt in een van de AH-filialen. AH Mobiel gaat exclusief gebruik maken van het netwerk van KPN Mobile. KPN levert slechts de kaart aan, AH Mobiel verzorgt het contact met de klant en alle service. In tegenstelling tot andere aanbieders zit er op de AH-prepaidkaart standaard 10 procent meer beltegoed dan de verkoopprijs van de kaart aangeeft. AH verkoopt sinds 1999 prepaidkaarten van alle grote telefoonaanbieders. De supermarktketen zegt inmiddels marktleider te zijn op de markt van prepaidkaarten in Nederland. Een woordvoerder van KPN meldt: “De deal met AH ligt in het verlengde van de huidige activiteiten van KPN Mobile. De markt van mobiele telefonie is in Nederland verzadigd. We zijn bezig om onze strategie aan te passen. Daarom zijn we met verschillende initiatieven bezig. De overeenkomst met AH is daar één van. Het biedt geweldige nieuwe kansen om het marktaandeel van 42%, dat KPN in Nederland van de gehele mobiele telefoonmarkt heeft, eenvoudig uit te breiden.”

bron: Trouw, oktober 2002

Volgens KPN is de Nederlandse markt van mobiele telefonie terechtgekomen in de verzadigingsfase, ook wel stabilisatiefase genoemd.

- 2p 1 Noem twee fases van de levenscyclus van een product die aan de verzadigingsfase voorafgaan.

Volgens het krantenbericht beweert Albert Heijn inmiddels marktleider te zijn op de markt van prepaidkaarten in Nederland.

- 2p 2 Geeft deze bewering van Albert Heijn aanleiding om met zekerheid te kunnen stellen dat het marktaandeel van Albert Heijn in de markt van prepaidkaarten meer dan 50% is? Licht het antwoord toe.

Het doel van het introduceren van de AH-prepaidkaart op de verzadigde markt van mobiele telefonie is hoogstwaarschijnlijk niet alleen het vergroten van het marktaandeel van AH op deze markt.

- 2p 3 Noem, naast het vergroten van het marktaandeel, een andere reden waarom Albert Heijn met een eigen AH-prepaidkaart op de markt komt.

Opgave 2

Bij deze opgave horen drie informatiebronnen. In informatiebron 1 staat de verwachte jaarrekening van Bril94 over 2004. In informatiebron 2 staan de verwachte omzetgegevens over 2004 en over 2005. In informatiebron 3 staan gegevens over de autorefractometer die Bril94 wil aanschaffen.

In deze opgave blijven belastingen buiten beschouwing.

Bril94 heeft vanaf de start in 1994 een goede ontwikkeling doorgemaakt. De onderneming verkoopt brillen en contactlenzen en verricht ten behoeve van de verkoop oogmetingen. Bril94 hanteert een eenvoudig concept. De prijs van alle brillen is gelijk. Hetzelfde geldt voor de prijs van contactlenzen. De oogmeting is gratis. Bril94 verkoopt ook nog andere artikelen zoals brillenkokers en lenzenvloeistof.

Leon, de eigenaar van Bril94, heeft in juni 2004 een plan opgesteld om in december 2004 de inventaris te moderniseren. De gehele inventaris, bestaande uit onder andere een toonbank, vitrines en een autorefractometer (oogmeetapparaat), wordt vernieuwd. In totaal is met het plan een investering gemoeid van € 45.000. Het totale investeringsbedrag zal op 31 december 2004 betaald moeten zijn. Tweederde van dit bedrag zal gefinancierd worden met een lening die op 31 december 2004 wordt afgesloten tegen een interest van 6% per jaar. Het restant dient met in de onderneming aanwezige liquide middelen gefinancierd te worden.

Leon berekent welke invloed zijn plan heeft op de verwachte nettowinst over 2005. Als de verwachte nettowinst over 2005 met 20% of meer stijgt ten opzichte van de verwachte nettowinst over 2004, gaat Leon het plan uitvoeren.

Leon voert het volgende stappenplan uit:

a hij bepaalt de verwachte brutowinst over 2004 en over 2005;

b hij vergelijkt de verwachte nettowinst over 2004 met die van 2005;

c hij neemt de beslissing of hij de inventaris zal moderniseren of niet.

- 2p **4** Noem, naast de winstverwachting, twee andere economische redenen die een rol kunnen spelen bij de besluitvorming.

In informatiebron 1 staat de verwachte jaarrekening van Bril94 over 2004. In deze jaarrekening is de verwachte balans per 31 december 2004 opgenomen, waarbij geen rekening gehouden is met de geplande modernisering.

Als het moderniseringsplan wordt uitgevoerd, zullen de werkzaamheden in de laatste week van december van 2004 uitgevoerd worden en op 31 december 2004 voltooid zijn. Leon gaat ervan uit dat het bedrag van de 6%-lening op 31 december 2004 volledig wordt opgenomen.

- 3p **5** Stel de balans van Bril94 op per 31 december 2004 indien Leon de inventaris moderniseert en het gehele bedrag van de 6%-lening op 31 december 2004 opneemt. Maak daarbij gebruik van de uitwerkbijlage die bij deze vraag hoort.

Voor de bepaling van de verwachte brutowinst over 2005 heeft Leon de gegevens uit informatiebron 2 verzameld.

- 2p **6** Bereken de verwachte afzet van brillen en contactlenzensets in 2004.

- 2p **7** Bepaal de nieuwe verkoopprijzen van een bril en een set contactlenzen in 2005.

- 3p **8** Bereken de verwachte omzet over 2005 gesplitst naar de drie artikelgroepen.

- 1p **9** Bereken de verwachte brutowinst over 2005.

Via internet wil Leon een autorefractometer, een oogmeetapparaat, bestellen.

In informatiebron 3 zijn e-mailberichten opgenomen die betrekking hebben op dit apparaat. De koers van de dollar is € 1,05 (\$ 1,00 = € 1,05).

De nieuwe autorefractometer heeft een levensduur van 5 jaar en een restwaarde van € 500,-. Bril94 schrijft op de vaste activa af met een vast percentage van de aanschafprijs.

- 2p **10** Bereken de aanschafprijs inclusief bijkomende kosten van de autorefractometer in euro's.

- 2p **11** Bereken de afschrijvingskosten van de autorefractometer voor 2005.

Voor de berekening van de verwachte nettowinst over 2005 maakt Leon gebruik van de in de uitwerkbijlage opgenomen resultatenrekening. Een aantal posten is reeds opgenomen.

Voor de nog te berekenen bedragen beschikt Leon over de volgende gegevens:

- De afschrijving op de (vernieuwde) inventaris exclusief de autorefractometer, is € 7.100,- per jaar.
- Van de op 31 december 2004 afgesloten 6%-lening moet ieder jaar op 31 december de rente en aflossing betaald worden. De rente wordt telkens achteraf betaald. De aflossing geschiedt met 6 gelijke jaarbedragen, de eerste aflossing vindt plaats op 31 december 2005.
- De variabele verkoopkosten bedragen 5% van de omzet.

- 3p **12** Bereken de verwachte nettowinst over 2005. Vul daartoe de uitwerkbijlage in die bij deze vraag hoort.

‘Als de verwachte nettowinst over 2005 met 20% of meer stijgt ten opzichte van de verwachte nettowinst over 2004 gaat Leon het plan uitvoeren’.

- 2p **13** Toon door middel van een berekening aan of Leon al of niet de inventaris in 2004 gaat moderniseren. Bereken daartoe de stijging van de verwachte nettowinst over 2005 ten opzichte van 2004.

Opgave 3

Peter Kleman stelt voor handelsonderneming Klean de resultatenbegroting en de liquiditeitsbegroting voor *de tweede helft van 2004* op. De bedragen die samenhangen met een hypothecaire lening dienen nog op de resultatenbegroting en op de liquiditeitsbegroting opgenomen te worden.

Ten aanzien van deze hypothecaire lening zijn de volgende gegevens bekend:

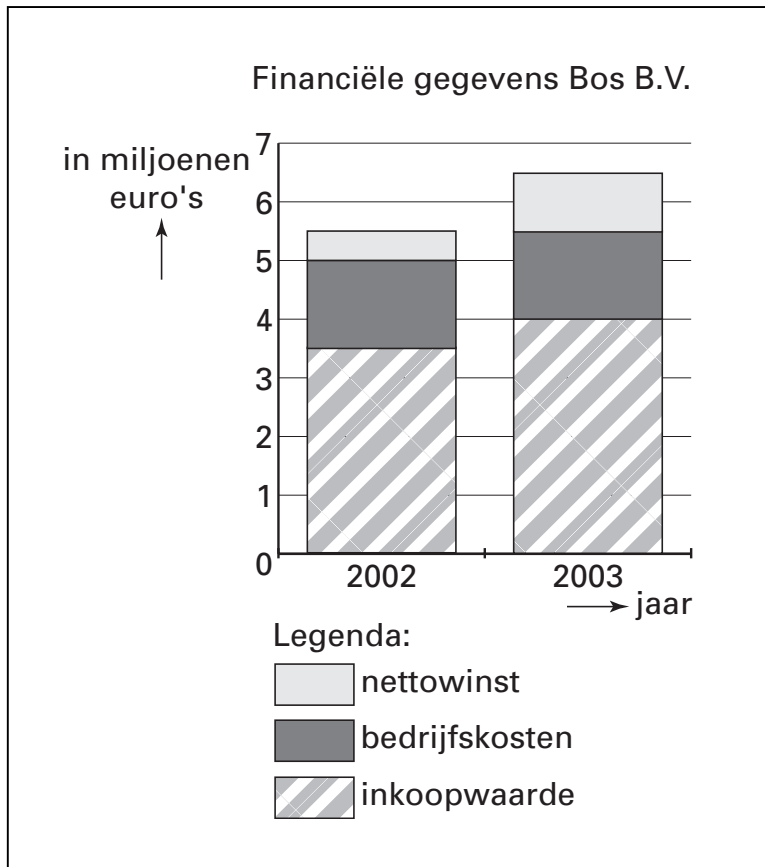
- de schuldrest op 1 januari 2004 bedraagt € 60.000,-;
- de jaarlijkse aflossing bedraagt € 4.000,-;
- de jaarlijkse aflossing dient op 30 september betaald te worden;
- het rentepercentage is 7% per jaar;
- rentebetaling vindt twee maal per jaar achteraf plaats, op 31 maart en 30 september.

- 2p **14** Bereken het totale bedrag dat in verband met de hypothecaire lening op de liquiditeitsbegroting voor de tweede helft van 2004 moet worden opgenomen.
- 2p **15** Bereken het totale bedrag dat in verband met de hypothecaire lening op de resultatenbegroting voor de tweede helft van 2004 moet worden opgenomen.

Opgave 4

In deze opgave blijft de BTW buiten beschouwing.

Bos B.V. is een regionale keten van doe-hetzelf-winkels. In onderstaande grafiek staan enkele financiële gegevens (in miljoenen euro's) van Bos B.V. over de jaren 2002 en 2003.

In 2004 zal de nettowinst onder druk komen te staan omdat:

- door toenemende concurrentie de brutowinst in een percentage van de omzet in 2004 zal dalen tot 32%;
- de bedrijfskosten, die uitsluitend constant zijn, niet verlaagd kunnen worden en in 2004 € 1.500.000,- zullen zijn.

Ondanks deze verwachting streeft Bos B.V. naar een nettowinst over 2004 die gelijk is aan die van 2003.

- 2p **16** Bereken voor 2003 de brutowinst (*zie formuleblad*) als een percentage van de omzet (afronden op ten minste één decimaal).
- 2p **17** Leg uit waarom het voor een onderneming moeilijk is om op korte termijn de constante bedrijfskosten te verlagen.

De inkoopwaarde van de omzet heeft in 2004 een (proportioneel) variabel karakter.

- 3p **18** Bereken de omzet die in 2004 behaald zal moeten worden om een nettowinst te behalen die gelijk is aan die van 2003.

Opgave 5

Bij deze opgave horen vijf informatiebronnen. Informatiebron 4 is een Portret van de onderneming Ooijevaar Invest Groep B.V. Informatiebron 5 is het krantenartikel Bod op Beter Bed Holding N.V. In informatiebron 6 zijn financiële gegevens uit de jaarrekening van Beter Bed Holding N.V. van 2001 opgenomen. Informatiebron 7 geeft de ontwikkeling van de omzet, de afschrijvingen en van de cashflow van Beter Bed Holding N.V. weer over de jaren 1997 tot en met 2001. Informatiebron 8 gaat over de ketens van Beter Bed Holding N.V.

Ooijevaar Investment Groep B.V. (Ooijevaar) is een Nederlandse onderneming die zich bezighoudt met het kopen van aandelen van ondernemingen in bepaalde marktsegmenten. In het algemeen streeft Ooijevaar naar een meerderheidsbelang in deze ondernemingen.

In februari 2002 brengt de Raad voor fondsstrategie van Ooijevaar een bod uit op de aandelen van beddenspecialzaak Beter Bed Holding N.V. uit Uden. Als Ooijevaar de zeggenschap over Beter Bed Holding N.V. verkrijgt, zal Ooijevaar Beter Bed Holding N.V. van de beurs halen.

Het bod op de aandelen en het van de beurs halen van Beter Bed Holding N.V. heeft zowel voor- als nadelen voor Beter Bed Holding N.V.

- 1p **19** Noem met behulp van informatiebron 4 één voordeel voor Beter Bed Holding N.V. van een eventuele overname door Ooijevaar.
- 3p **20** Bereken of Ooijevaar met een bedrag van € 125 miljoen een meerderheid van de geplaatste aandelen van Beter Bed Holding N.V. kan verwerven (zie de informatiebronnen 5 en 6).

In verband met de matige reacties op het eerste bod van de aandeelhouders van Beter Bed Holding N.V. overweegt De Raad voor fondsstrategie van Ooijevaar een hoger bod uit te brengen. De Raad voor fondsstrategie heeft de Raad van advies gevraagd om daarover advies uit te brengen.

De Raad van advies van Ooijevaar baseert de door haar uit te brengen adviezen op onderstaande algemene criteria:

- de onderneming moet in het verleden bewezen resultaten hebben;
- de onderneming moet een belangrijke rol op een groeiende markt spelen;
- de onderneming moet een gezonde financiële structuur hebben;
- de onderneming moet gunstige en realistische verwachtingen voor het komend jaar hebben.

Voor Beter Bed Holding N.V. heeft de Raad van advies van Ooijevaar deze criteria vertaald naar onderstaande vijf specifieke voorwaarden. Voor een positief advies door de Raad van advies moet Beter Bed Holding N.V. aan *alle* vijf onderstaande voorwaarden, *a* tot en met *e*, voldoen:

• **voorwaarde a**

De nettowinst van Beter Bed Holding N.V. moet in de periode 1997-2001 met 50% gestegen zijn.

- 2p **21** Bereken met behulp van informatiebron 6 en 7 zowel de cashflow (*zie formuleblad*) als de afschrijvingen van Beter Bed Holding N.V. in 1997.
- 3p **22** Bereken met behulp van informatiebron 6 en 7 met hoeveel procent de nettowinst van 2001 gestegen is ten opzichte van die van 1997.

• **voorwaarde b**

Het marktaandeel van Beter Bed Holding N.V. op de totale Nederlands-Duitse slaapmarkt moet in 2001 meer dan 15% van de totale marktomzet bedragen.

- 2p **23** Bereken met behulp van informatiebron 8 het marktaandeel van Beter Bed Holding N.V. op de totale Nederlands-Duitse slaapmarkt van 2001.

• **voorwaarde c**

Beter Bed Holding N.V. moet zich op een groeiende markt bevinden.

- 2p **24** Toon door middel van een berekening aan of de totale Nederlands-Duitse slaapmarkt in 2001 een groeiende markt is.

• **voorwaarde d**

Voor een gezonde financiële structuur moet het totaal vermogen van Beter Bed Holding N.V. voor meer dan 25% uit eigen vermogen bestaan.

- 1p **25** Bereken met behulp van informatiebron 6, de solvabiliteit (*zie formuleblad*) van Beter Bed Holding N.V. op 31 december 2001.

• **voorwaarde e**

Het verwachte bedrijfsresultaat van Beter Bed Holding N.V. moet voor komend jaar (2002) positief zijn.

De verwachting is dat de netto-omzet in 2002 met 10% zal dalen ten opzichte van 2001 en dat de bedrijfskosten gelijk zullen blijven. De brutowinstmarge zal in 2002 naar verwachting 54% van de omzet bedragen.

- 2p **26** Bereken het verwachte bedrijfsresultaat in 2002 in gehele euro's.
3p **27** Geef aan of een investering in Beter Bed Holding N.V. aan *alle vijf* genoemde voorwaarden *a* tot en met *e* van de Raad van advies van Ooijevaar voldoet. Motiveer het antwoord.

Opgave 6

Bomers N.V. is een onderneming die zich toegelegd heeft op alle gebieden van tuinaanleg en tuinonderhoud. Bomers N.V. kent onder andere de afdeling inkoop, de afdeling verkoop, de afdeling bestrating, de afdeling beplanting en de afdeling directie en financiën.

De ondernemingsraad van Bomers N.V. is met de directie in overleg over een winstdelingsregeling.

De directie heeft een voorstel voor een winstdelingsregeling opgesteld en dat neergelegd bij de ondernemingsraad voor advies.

De directie en de ondernemingsraad hebben al overeenstemming bereikt over het percentage van de nettowinst dat beschikbaar is voor de werknemers. Over de manier waarop het bedrag onder de werknemers moet worden verdeeld, lopen de meningen nog uiteen.

De directie vindt dat de werknemers van de afdeling die de hoogste bijdrage aan de nettowinst levert, ook de hoogste winstuitkering dienen te ontvangen. Dit uitgangspunt stuit op bezwaren bij de ondernemingsraad. Deze is van mening dat bij een winstdeling alle werknemers van de onderneming een even groot bedrag moeten ontvangen.

- 2p **28** Noem naast het adviesrecht twee andere bevoegdheden van de ondernemingsraad.
2p **29** Leg uit dat het voorstel van de directie over de verdeling van het bedrag over de werknemers, in de praktijk tot veel problemen kan leiden.
1p **30** Noem een bezwaar dat de directie kan hebben tegen het voorstel van de ondernemingsraad.

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

Opgave 7

Doorlopend Krediet (3,9% per jaar*)

Altijd geld achter de hand, geen financiële zorgen.

Het Doorlopend Krediet van Frisia Financieringen stelt u in staat te genieten van blijvende financiële ruimte, zonder dat u hier veel voor hoeft te betalen. Aflossen en opnemen van het Doorlopend Krediet kan ongelimiteerd en geheel kosteloos. U kunt het Doorlopend Krediet gebruiken voor de aanschaf van bijvoorbeeld een auto of caravan, maar u kunt het ook gebruiken als een extra financiële zekerheid. Zo bent u bij Frisia Financieringen altijd verzekerd van het meeste voordeel en het grootste gemak.

* Dit is het effectieve kredietvergoedingspercentage op jaarbasis, op basis van hypothecaire zekerheid. Vraag naar de voorwaarden bij onze adviseur.

Doorlopend Krediet							
Kredietssom	Te betalen per maand	Minimale effectieve rente op jaarbasis	Rente per maand %	Maximale effectieve rente op jaarbasis	Rente per maand %	Theoretische looptijd bij minimale rente	Theoretische looptijd bij maximale rente
€ 6.250,-	€ 125,-	6,9%	0,561	15,2%	1,189	59 mnd	77 mnd
€ 13.000,-	€ 260,-	6,9%	0,561	13,7%	1,079	59 mnd	73 mnd
€ 21.250,-	€ 425,-	6,9%	0,561	12,9%	1,019	59 mnd	71 mnd
€ 28.000,-	€ 560,-	6,9%	0,561	12,9%	1,019	59 mnd	71 mnd

Voor de aanschaf van een caravan leent Gijs bij Frisia € 21.250,- tegen 12,9% effectieve rente op jaarbasis.

- 2p **31** Noem twee andere bestaande vormen van consumptief krediet waarvan Gijs gebruik had kunnen maken.

De effectieve rente is, volgens de advertentie, minimaal 6,9% en maximaal 15,2% op jaarbasis.

- 2p **32** Noem twee factoren die van belang zouden kunnen zijn bij de vaststelling (door Frisia) van de door een klant te betalen effectieve rente.

Gijs betaalt volgens afspraak de maandelijkse termijnen. Gijs maakt geen gebruik van de mogelijkheid om opnieuw krediet op te nemen.

- 2p **33** Welk bedrag aan rente betaalt Gijs gedurende de gehele looptijd van het krediet?

Einde